

Četrto poglavje je katalog etnografskih muzejskih ustanov v srednji in vzhodni Evropi.

V petem poglavju se bralec še seznanja z novimi razstavnimi zbirkami in občasnimi razstavami v raznih muzejih. Letnik zaključujejo v šestem in sedmem poglavju objavljene obletnice, posmrtnice, ocene in poročila.

V tej publikaciji navedene razprave in članke z izredno obilnim ilustrativnim gradivom, ki posegajo v tako številne delavnosti muzejske etnografije na območju, ki nam ni daleč, bomo lahko s pridom uporabili pri delu tudi v naših etnografskih muzejih.

Pavla Strukelj

Erich Krawe, Drasta Serbow wokolo Wojerec (Serbske narodne drasty 3), Ludowe nakladništwo Domowina, Budyšin 1959, 64 strani in 81 slik na posebnih prilogah.

V delu »Drasta Serbow wokolo Wojerec« nas seznanja lužiško-srbski etnograf Erich Krawe iz Poršic najprej z deželo in ljudmi wojerowskega oblačilnega območja, nato pa na kratko opisuje današnjo žensko, moško in otroško nošo, kakršno nosijo ob nedeljah in praznikih, pri krstu, poroki in žalovanju. V zadnjih poglavjih se poučimo o materialu in načinu izdelovanja blaga ter o pomenu noše v vaški skupnosti. Tudi razvoju noše je posvečen krajši odstavek. Besedni del zaključujejo opombe in razlage besed. 81 slikovnih prilog na koncu knjige nadvse nazorno ilustrira to zanimivo delo.

Ceprav je posvetil avtor besednemu delu le pičlih 24 strani, si vseeno moremo zelo jasno predočiti današnjo nošo wojerowskega okoliša. Tako se oblačiljo v nedeljsko nošo, ki ji je avtor posvetil največ pozornosti, tudi ob praznikih, na plesih in drugih svečanih priložnostih. Zanimiv je odstavek, v katerem omenja, da si žene nekaj tednov po poroki ali pa v času, ko dosežejo njihovi otroci določeno starost, nadenejo obleko drugačne, po običaju določene barve.

Delovno in otroško nošo opisuje v dveh kratkih odstavkih. Za delo ponosijo stara praznična oblačila. V času žalovanja pa si privežejo otroci čez čelo bel trak.

Tudi obleka ob nekaterih običajih se precej razločuje od vsakdanje. Najdragocenejšo obleko nosi nevesta, nekoliko skromnejše je napravljena družica. Belo, žalno nošo pa so opustili že pred desetletji.

Moški noši, ki je skoraj že izginila, je posvečen krajši odstavek.

V zaključnem razpravljanju o razvoju noše, na katero so poleg modne noše vplivali tudi gospodarski, estetski in družbeni činitelji, ugotavlja, da ta noša vedno bolj izginja. Predvsem pri mlajši generaciji nadomeščajo vsaj nekatere oblačilne dele stare noše že novi, moderni izdelki.

Delo Ericha Krawca sodi nedvomno med najlepše publikacije o noši. Vredno bi bilo, da bi tudi pri nas začeli izdajati podobne knjige, s katerimi bi ne samo doma ampak tudi v tujini primerno predstavili slovensko ljudsko kulturo.

Marija Makarovič

Tündér Ilona. Szerkesztette és a mesemagyarázatot írta Kovács Ágnes. Népek meséi V. Szerkeszti Ortutay Gyula. Budapest 1960. Móra Ferenc Könyvkiadó.

V tej zbirki grških, albanskih, bolgarskih, jugoslovanskih in romunskih pravljic, ki je večbarvno ilustrirana (Kató Lukáts), je urednica objavila v zaglavju »Jugoslovanske pravljice« (vseh je 15) tudi tri slovenske. To so: iz Bolharjeve zbirke Slovenske narodne pravljice, 1955, dve: Sedem let pri beli kači (str. 256–257) in O dvanajstih bratih in sestrah (str. 258–266); iz I. Grafenauerja Slovenskih pripovedk o Kralju Matjažu, 1951, pa je nastala nova, »idealna« zgodba, zlepljena iz števil 18, 21, 42, 20 b ali 29, 44. Vse tri

pravljice je »priređila« *Gizella Papp — Tarczay. Enako so »prirejene«* vse jugoslovanske pravljice in mnoge druge v knjigi, medtem ko je pri nekaterih označeno, da so le prevedene. Ta način prevajanja, kakor tudi ilustracije, pričajo, da gre za leposlovno, če že ne za mladinsko, ne pa za znanstveno izdajo pravljic raznih narodov. Poljudna je tudi razlaga na štirih straneh, ki jo je napisala Ágnes Kovács. Znanstvenim namenom more rabiti le seznam virov na koncu knjige, iz katerih so pravljice zajeli. Barvna zemljevidna skica na notranji strani platnic pripomore bralcu, da se znajde. Vendar je tu označen le najjužnejši del Jugoslavije in brez figur v ljudski noši, kakršne označujejo ostale dežele.

Vilko Novak

Claude Seignolle, Le Folklore du Languedoc (Gard-Hérault — Lozère). Cérémonies familiales. Sorcellerie et médecine populaire. Folklore de la nature. — Besson & Chantemerle, Paris 1960. Str. 304 (= Contributions au folklore des provinces de France, tome VI).

Anna M. Eustacchi-Nardi. Contributo allo studio delle tradizioni popolari marchigiane. Con prefazione di P. Toschi. Olschki ed., Firenze 1958. Str. 439 (= Biblioteca di »Lares«, vol. V).

Obe zbirki gradiva, ki ležita pred nami (druga je kljub letnici na ovitku izšla z dveletno zamudo), nudita mnogo zanimivega branja, komur je do spoznavanja tuje folklore. Pri tem odkrivata ali potrjujeta že znane paralele. — Ime avtorja prvega zvezka se pojavlja že nad 20 let v družbi prerano umrlega A. Van Gennepa (gl. SEt 15, 1960, str. 243). V nizu Van Gennepovih »Contributions« *je Seignolle namreč objavil 1957 podobno zbirko ljudskega blaga (Le Folklore du Hurepoix: Seine, Seine-et-Oise, Seine-et-Marne). Seignolle je primer neútrudnega drobnega zbiralca, ki dela po navodilih A. Van Gennepa. V naši zbirki je opustil gradivo o letnih običajih, ker ga je objavil že Van Gennep v I. zvezku svojega, žal, nedokončanega dela. Zato pa nam nudi avtentično gradivo o družinskem življenju (rojstvo, krst, otroška in mladostna leta, zaroka, poroka, pogreb) pa o verovanjih, ljudski medicini in o »naravni folklori« *(ljudska vednost o živalih, o studencih, o vremenu) za slavno južnofrancosko pokrajino Languedoc, ki je vse do njega folklorno nihče podrobneje ni raziskal. Nazoren zemljevid pouči o gostoti anketne mreže, predgovor pa vsebuje opis poteka zbiranja z vpletenimi zabavnimi doživljaji terenskega delavca. — Anna Maria Eustacchi-Nardi je učenka Paola Tuschija. Tudi ona se je modro omejila na razmeroma majhno ozemlje v osrčju pokrajine Macerate na vzhodnem pobočju Umbrijskih Apeninov proti Jadranski obali, kjer je sama doma. Z veliko vestnostjo je zbrala gradivo iz cikla človeškega življenja: od zibelke do mrtvaškega odra — rojstvo, otroška in mladostna doba, birna in prvo obhajilo, svatba, »scampanata« *(vaški odpor proti poroki z vdovcem ali vdovo, prim. francoski »charivari«!), smrt in pogreb, nadalje iz cikla naravnega leta: koledarski prazniki z molitvami in nabožnimi pesmicami, in naposled iz čarovništva in verovanj. V predgovoru poudarja P. Toschi vzorno natančnost zapisov in zlasti — tudi za nas zanimivi — podrobni opis svatbenih običajev. Tudi ta avtorica se je vzgledovala pri metodi velikega A. Van Gennepa in tako ustvarila zbirko, ki jo s pridom prebere tudi Neitalijan. Saj ljudska kultura katerega si bodi koščka zemlje nikoli ni brez zanimivosti. Škoda, da avtorica ni pridejala kartografske skice raziskanega okoliša. — Ob teh dveh knjigah, ki sta občudovanja vredno delo dveh osamljenih zbiralcev, se znova spomnimo bogate žetve ekip Etnografskega muzeja v Ljubljani in nekaterih pokrajinskih muzejev v Sloveniji, ki skoraj vsa že leta in leta čaka objave. (Inštitut za slovensko narodopisje SAZU je že davno ponudil ustanovitev nove serije »Gradiva za slovensko narodopisje« *med svojimi publikacijami, kjer bi takšno terensko gradivo moglo izhajati!) Treba bi bilo dati Etnografskemu****